

LAKEUDEN URSA RY

Toimintakertomus vuodelta 2014

Toimintakertomuksen sisältö:

I. Tietoa yhdistyksestä.....	3
1.1 Yhdistyksen toimitilojen sijainti ja yhteystiedot	3
1.2 Jäsenmäärä	3
1.3 Jäseneksi liittyminen	3
1.4 Toiminnan rahoitus.....	3
1.5 Jäsenkokoukset.....	3
1.6 Hallinto 2014.....	4
1.7 Kirjasto ja lainaustoiminta.....	4
1.8 Kirjahankinnat yhteistilauksina	4
1.9 Havaintolaitteet	5
1.10 Luennot	5
2. Toiminta ja tapahtumat	6
2.1 Jäsenillat	6
2.2 Tähtinäytökset	6
2.3 Havainnoillat	6
2.4 Kurssit	6
2.5 Kansainvälinen avaruusviikko 4.–10.10.....	6
3. Matkat ja retket	6
3.1 Valtakunnalliset harrastustapahtumat	6
3.2 Retket	6
4. Tiedotustoiminta ja julkisuus	7
4.1 Jäsenlehti ja Internet	7
4.2 Tiedottaminen.....	7
4.3 Medianäkyvyys.....	7
5. Sahannevan observatorio	8
5.1 Toiminnasta lyhyesti	8

I. Tietoa yhdistyksestä

1.1 Yhdistyksen toimitilojen sijainti ja yhteystiedot

Yhdistyksen toimitilat sijaitsevat Sahanevan observatoriolla, Tähtitornintien varrella Honkaky-
län läheisellä Sahanevalla. Virallinen käyntiosoite on Tähtitornintie 74, 60200 SEINÄJOKI.

Yhdistyksen yleinen sähköpostiosoite (sihteerille) on lakeus-ursa@lakeudenursa.fi

Yhdistyksen kotisivut löytyvät osoitteesta <http://www.lakeudenursa.fi>

1.2 Jäsenmäärä

Vuoden 2014 lopussa yhdistyksen jäsenmäärä oli yhteensä noin 170 henkilöä. Jäsenmäärä oli loppukesään saakka selvässä laskussa, mutta tilanne korjaantui syyskauden aikana, jolloin yhdistykseen liittyi noin 30 uutta jäsentä. Vaikka jäsenmäärä on oli vuoden lopussa suurin piirtein samalla tasolla kuin vuotta aiemmin, tapahtui jäsenistössä huomattavaa uusiutumista, sillä vuoden aikana yhdistykseen liittyi yli 40 uutta jäsentä.

1.3 Jäseneksi liittyminen

Yhdistyksen kotisivuilta www.lakeudenursa.fi löytyy jäsenanomuslomake, joka täytetään yhdistykseen liittymistä varten. Jäsentietolomakkeella voi ilmoittaa myös osoitteenmuutoksen. Jokainen uusi jäsen liitetään yhdistyksen sähköiselle postituslistalle lakeudenursa-l@ursa.fi. Tällä pyritään saamaan yhdistyksen tiedotustoiminta mahdollisimman kustannustehokkaaksi, nopeaksi ja ympäristöä säästäväksi.

Kotisivujen lisäksi Lakeuden Ursan jäseneksi voi liittyä myös jäsenilloissa tai muissa yhdistyksen järjestämässä harrastustapahtumissa ilmoittamalla asiasta yhdistyksen toimihenkilöille ja maksamalla jäsenmaksun. Halukkuutensa liittyä voi ilmoittaa myös sähköpostilla. Jokaisen jäsenen tietysti toivotaan omalta osaltaan edistävän yhdistyksen jäsenhankintaa.

1.4 Toiminnan rahoitus

Yhdistyksen toiminnan tärkeimpänä rahoituslähteenä toimivat luonnollisesti jäsenmaksutuotot, jotka eivät kuitenkaan riitä yksistään kattamaan yhdistyksen varsinaisen toiminnan juoksevia kuluja. Jäsenmaksujen keräämisen lisäksi toimintaa rahoitetaan yritysten ja yksityisten antamalla lahjoituksilla sekä kunnilta (lähinnä Seinäjoen kaupungilta) saatavilla toiminta-avustuksilla. Laitehankintoihin ja tapahtumien järjestämiseen on saatu satunnaisesti eri säätiöiden apurahoja tai Seinäjoen kaupungin nuorisotoimen kohdeavustusta.

1.5 Jäsenkokoukset

Kevätkokous pidettiin 19.3.2014 Sahanevan observatoriolla. Kokouksessa käsiteltiin sääntöjen määräämät kevätkokousasiat.

16.4.2014 pidettiin ylimääräinen yhdistyksen kokous, jossa eronneen puheenjohtajan (Matti Ågren) tilalle valittiin uusi puheenjohtaja (Janne Vikman) loppuvuoden ajaksi.

Syyskokous pidettiin 15.10.2014 Sahanevan observatoriolla. Kokouksessa käsiteltiin sääntöjen määräämät syyskokousasiat. Yhdistyksen puheenjohtajaksi vuodelle 2015 valittiin Janne Vikman. Vuodelle 2015 hallitukseen valittiin varsinaisiksi jäseniksi Niko Mykkänen, Harri Luoma, Unto Rissanen ja Joonas Kiviluoma, sekä varajäseniksi Kalevi Lehtimäki, Tapani Koskiniemi, Maarit Alkkio ja Marko Myllyniemi. Toiminnantarkastajaksi valittiin Jyrki Oksanen ja varatoiminnantarkastajaksi Juha Koivisto.

1.6 Hallinto 2014

Hallituksen jäsenet ja toimihenkilöt vuonna 2014 olivat:

Puheenjohtaja	Matti Ågren, Janne Vikman 16.4. alkaen
Varapuheenjohtaja	Kalevi Lehtimäki
Sihteeri	Eeva-Liisa Vaivila
Rahastonhoitaja	Janne Vikman
Hallituksen jäsenet	Kalevi Lehtimäki Eeva-Liisa Vaivila Harri Luoma Unto Rissanen
Varajäsenet	Tapani Koskiniemi Maarit Alkkiomäki Marko Myllyniemi Erkki Tervola
Toiminnantarkastaja	Jyrki Oksanen
Varatoiminnantarkastaja	Juha Koivisto

1.7 Kirjasto ja lainaustoiminta

Yhdistyksellämme on oma kirjasto observatoriolla ja se on kaikkien jäsenten käytettävissä. Kirjaston lehtiosastolta löytyy *Tähdet ja Avaruus* -lehden vuosikerrat vuodesta 1975 alkaen, *Ursa Minor* -lehtien vuosikertoja sekä runsas valikoima ulkomaisia tähtitiedelehtiä (mm. *Sky & Telescope*, *Astronomy*, *Deep Sky*, *Astrophotography*).

Valtakunnallisen Ursan vuotuisella kirjalahjoituksella on ollut merkittävä osuus uusien kirjojen saannissa yhdistyksen kirjastoon, sillä yhdistyksen omilla varoilla uusia kirjoja pystytään hankkimaan hyvin rajallisesti. Yhdistyksen kirjasto täydentyikin vuoden aikana usealla Ursalta saadulla kirjalla.

Kirjaston kirjat ja lehdet ovat kaikkien yhdistyksen jäsenten lainattavissa, periaatteellinen lainausaika on noin yksi kuukausi. Lainaukset ja niiden palautukset merkitään erityiseen lainauskansioon, joka löytyy tornilta.

Lainattavassa materiaalissa poikkeuksen tekevät Tähtiaika ja Tähdet ja Avaruus -lehden sekä Sky & Telescope -lehtien 1970-lukujen vuosikerrat, joiden lainaus on mahdollista ainoastaan hallituksen jäsenille. Näiden sisältöön tutustuminen on kuitenkin kaikille mahdollista observatorion kirjastossa.

Jäsenet käyttivät yhdistyksen kirjastoa ahkerasti kerhoiltojen ja erilaisten muiden tilaisuuksien yhteydessä.

1.8 Kirjahankinnat yhteistilauksina

Lakeuden Ursan jäsenillä on mahdollisuus hankkia yhdistyksen kautta Ursan julkaisemia kirjoja edullisina yhteistilauksina. Syksyllä tilattiin Tähdet 2015 -vuosikirjaa ja Messier kohteet -kirjan tuoreinta painosta yhteistilauksena.

1.9 Havaintolaitteet

Observatorion päähavaintolaite on 14” Meade LX200GPS Schmidt-Cassegrain -teleskooppi, jonka peilin läpimitta on siis 370 mm ja vapaa aperttuuri 356 mm, sekä polttoväli 3556 mm.

Meade-teleskoopin päällä apukaukoputkena toimii Sky-Watcher Equinox-100 Pro -linssiteleskooppi, joka on suunniteltu erityisesti valokuvauskäyttöön. Teleskoopin linssin läpimitta on 100 mm ja polttoväli 900 mm.

Lisäksi teleskooppipatteristoon kuuluu Orion ShortTube 80 –linssiteleskooppi (80/400mm), jota käytetään autoguidaukseen yhdessä Orionin Autoguider –kameran kanssa.

Yhdistyksen käytössä on edelleen myös vuonna 1987 hankittu JS-Observatoryn valmistama 205/1000 mm ekvatoriaalinen Dobson-teleskooppi, jota viime vuosina on käytetty pääasiassa Aurinkonäytösten pitämiseen.

Yhdistyksellä on myös toinen, 203/1000 mm peiliteleskooppi, jossa on seurantamoottorilla varustettu ekvatoriaalinen Dobson-jalusta. Itse teleskooppi odottaa kunnostusta, kuten mm. uutta tarkennuslaitetta.

Lakeuden Ursalla on käytössään myös Atik 11000 CCD-kamera, Atikin suodinpyörä ja Astronomikin suotimia sekä Orionin autoguidaus-kamera ja Imaging Sourcen mv-kamera (joka on tarkoitettu lähinnä Kuu- ja planeettakuvauksiin).

1.10 Luennot

Vuoden 2014 aikana ei järjestetty erillisiä yleisöluentoja, mutta yleisö- tai tilausnäytösten yhteydessä observatoriolla vierailleille esitelmöitiin Lakeuden Ursan toiminnasta, havaintovälineistä ja yleisesti tähtitieteestä. Observatorion rakennusprojektia ja yhdistyksen toimintaa esitettiin myös multimediaesityksenä.

2. Toiminta ja tapahtumat

2.1 Jäsenillat

Vuoden aikana pidettiin sekä kevätkaudella (tammi-toukokuu) että syyskaudella (syys-joulukuu) joka toinen keskiviikko jäseniltoja, kesäkaudella kerhoiltoja ei vietetty. Kerhoilloissa keskusteltiin luonnollisesti tähtitieteestä, sen harrastamisesta, havaintovälineistä ja yhdistyksen toiminnasta sekä pidettiin tähtinäytöksiä kelin salliessa. Jäseniltoja kertyi vuoden aikana kaikkiaan noin parisenkymmentä.

2.2 Tähtinäytökset

Yleisölle suunnattuja tähtinäytöksiä on järjestetty ensisijaisesti kerhoiltojen yhteydessä. Pienen hiljaiselon jälkeen myös ryhmille suunnattuna tilausnäytöksiä alettiin jälleen järjestää syksystä 2014 lähtien.

2.3 Havainnoillat

Vuoden 2014 aikana ei pidetty erillisiä havainnoiltoja, vaan yleisö on voinut tutustua tähti-taivaan kohteisiin kerhoiltojen yhteydessä. Lisäksi aktiivijäsenet ovat käyneet ahkerasti observatoriolla kerhoiltojen ulkopuolella joko yksinään taikka pienissä ryhmissä havainnoja tekemässä ja tähtikuvausta harjoittamassa.

2.4 Kurssit

Vuoden 2014 aikana ei järjestetty erillisiä kursseja, mutta kerhoiltojen yhteydessä on käyty läpi kaukoputken käytön perusteita ja opastettu uusia ja vanhoja jäseniä erityisesti observatorion päähavaintolaitteen (Meade LX200GPS) oikeaoppiseen käyttöön.

2.5 Kansainvälinen avaruusviikko 4.–10.10.

Lokakuun alkupäivinä 4.-10.10. vietettiin maailmanlaajuisesti vuotuista Kansainvälistä avaruusviikkoa. Lakeuden Ursa järjesti oman tapahtumansa hieman ennakkoon (1.-2.10.) kaksipäiväisenä. Tapahtuma järjestettiin avoimet ovet -periaatteella ja se saavutti suuren suosion ja laajan julkisuuden paikallisissa medioissa. Kahden päivän aikana Lakeuden Ursan observatorioon, toimintaan ja tähtitaivaaseen tutustui useita satoja kävijöitä. Tapahtuma sai kävijöiltä kiittävää palautetta ja toiveita vastaavan tyypisistä tilaisuuksista jatkossakin. Tapahtuman aikana tai välittömästi sen jälkeen, Lakeuden Ursaan liittyi yli 30 uutta jäsentä.

3. Matkat ja retket

3.1 Valtakunnalliset harrastustapahtumat

Kukin Lakeuden Ursan jäsen on voinut omatoimisesti osallistua valtakunnallisiin tähtiharrastustapahtumiin. Virallisen edustamisen hoitavat kuitenkin ne henkilöt, jotka on yhdistyksen kevätkokouksessa valittu edustamaan yhdistystä valtakunnallisissa tilaisuuksissa.

3.2 Retket

Vuoden 2014 aikana ei järjestetty virallisia yhteisiä retkiä. Retki- ja tapahtumakohteista kuitenkin tiedotettiin jäsenistöä ja Lakeuden Ursan jäseniä kävi 20.9. avointen ovien -tapahtumassa Vaasan Andromedan Meteoriihellä. Samassa tilaisuudessa oli mm. mahdollisuus kuulla Geologisen tutkimuskeskuksen esitelmä meteoriihtikraattereista ja seurata Vaasan Söderfjärdenin meteoriihtikraatterin synnystä kertovaa multimediaesitystä.

4. Tiedotustoiminta ja julkisuus

4.1 Jäsenlehti ja Internet

Yhdistyksemme on aikaisempina vuosina julkaissut *Kassiopeja* -nimistä jäsenlehteä, jonka yhdistyksen jäsenet ovat saaneet jäsenetuna ilmaiseksi lehden ilmestyessä, minkä lisäksi lehti on postitettu useimpien tähtiharrastusyhdistysten kirjastoon.

Ilmestymistiheys on ollut keskimäärin kerran vuodessa, mutta viime vuosina lehteä ei ole julkaistu resurssi- ja rahapulasta johtuen. On kuitenkin harkittu lehden julkaisemista jatkossa sähköisessä muodossa, jolloin kustannukset eivät enää olisi julkaisua rajoittava tekijä.

Yhdistyksen kotisivut löytyvät nykyään oman verkkotunnuksen, www.lakeudenursa.fi, takaa. Sahannevan observatorion sivut puolestaan löytyvät osoitteesta torni.lakeudenursa.fi.

Yhdistyksen toiminnasta tiedotetaan lisäksi sähköpostilistalla lakeudenursa-l@ursa.fi, jonka palvelun yhdistykselle edelleen tarjoaa valtakunnallinen Ursa (samoin kuin tapahtumakalenterin). Jokainen sähköpostin omaava yhdistyksen jäsen liitetään sähköpostilistalle automaattisesti, ellei jäsen tätä erikseen kiellä. Myös oma-aloitteinen sähköpostilistalle liittyminen käy kätevästi yhdistyksen kotisivujen kautta tai ilmoittamalla liittymishalukkuudesta yhdistyksen toimihenkilöille.

Ympäristönsuojelullisten ja taloudellisten näkökohtien kannalta on järkevää käyttää sähköistä tiedottamista aina, kun se vain on mahdollista. Sähköpostia käyttämällä säästyy paitsi paperia ja värijauhetta (joka vaikuttaa suoraan luontoon) niin myös postikulut, joka vaikuttaa yhdistyksen talouteen.

4.2 Tiedottaminen

Jäsenilloista ja muusta Lakeuden Ursan toiminnasta tiedotettiin lehdistötiedotteilla sekä Tähdet ja Avaruus -lehdessä. Näiden lisäksi toiminnasta tiedotettiin yhdistyksen kotisivujen tapahtumakalenterissa sekä sähköpostilistalla. Suuremmista tapahtumista laitettiin myös ilmoitus Pohjanmaan radion menovinkeihin.

4.3 Medianäkyvyys

Medianäkyvyys oli hyvä erityisesti syyskaudella. Maakuntalehti Ilkassa Lakeuden Ursa oli esillä kahdessa artikkelissa, joissa toisessa käsiteltiin valosaastetta ja sen haittoja sekä tähtitieteen harrastamiselle että laajemminkin. Toinen artikkeleista liittyi yleisemmin tähtitieteeseen. Lisäksi Lakeuden Ursan antamaa kansainvälistä Avaruusviikkoa koskevaa lehdistötiedotetta julkaistiin Etelä-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla ilmestyvissä lehdissä.

Syksyllä yhdistyksen puheenjohtaja antoi haastattelun Pohjanmaan Radiolle aiheina tähtitieteen harrastaminen ja mitä erityistä olisi tähtitaivaalla haastattelun aikoihin havaittavissa.

5. Sahanevan observatorio

5.1 Toiminnasta lyhyesti

Kaikki Lakeuden Ursan kerhoillat järjestettiin Sahanevan observatoriolla.

Vuoden 2014 aikana observatoriolla järjestettiin satunnaisesti talkoita, joiden ansiosta observatorion vieressä rakenteilla ollut pienempi tähtitorni on nyt melko hyvällä mallilla. Jatkossa on talkootöissä on syytä keskittyä erityisesti ns. Kapasen kaukoputken kunnostamiseen, ja tähän projektiin onkin ilmoittautunut innokkaita osajia.